

Občina Medvode

Cesta komandanta Staneta 12
 1215 Medvode

Številka: 35002-4/2006

Datum: 18.04.2006

Prejeto: 18.04.2006	Priloge:
Šifra zadeve: 003-1/06-32	Vrednost:

Zadeva: Strategija prostorskega razvoja občine Medvode in Prostorski red občine Medvode – smernice za načrtovanje

Zveza: Vloga za posredovanje smernic št.: 003-1/06 z dne 14.03.2006, prejeta dne 16.03.2006

Na podlagi poziva občine Medvode, pripravljavca Strategije prostorskega razvoja občine Medvode in Prostorskega reda občine Medvode, daje Ministrstvo za kulturo na podlagi 29. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03-popr. in 58/03-ZZK-1; v nadaljevanju - ZUreP-1) in na podlagi programa priprave Strategije prostorskega razvoja občine Medvode in programa priprave Prostorskega reda občine Medvode naslednje

SMERNICE ZA PRIPRAVO STRATEGIJE PROSTORSKEGA RAZVOJA OBČINE MEDVODE IN PROSTORSKEGA REDA OBČINE MEDVODE

Pripravljavec Strategije prostorskega razvoja občine Medvode in Prostorskega reda občine Medvode, Občina Medvode, Cesta komandanta Staneta 12, 1215 Medvode (v nadaljevanju – pripravljavec) je dne 16.03.2006 z vlogo za izdajo smernic za načrtovanje z dne 14.02.2006 pozval Ministrstvo za kulturo pristojno za področje kulture, da mu v roku 30-ih dni po prejemu vloge poda smernice za načrtovanje predvidenih prostorskih ureditev za pripravo Strategije prostorskega razvoja občine Medvode (v nadaljevanju – SPRO) in Prostorskega reda občine Medvode (v nadaljevanju – PRO). Pripravljavec je v prilogi poziva posredoval program priprave SPRO in program priprave PRO.

Ministrstvo za kulturo je na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur.l. RS št. 96/02; v nadaljevanju ZUJK) pristojno za področje kulture in kulturnih dejavnosti, brez področja varstva nepremične kulturne dediščine. Za to področje je v skladu z Zakonom o varstvu kulture dediščine (Ur.l. RS št. 7/99) pristojen Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Smernice za načrtovanje, ki jih bo izdalo Ministrstvo za kulturo bodo podane tako le za področje razvojnih potreb za izvajanje kulturnih dejavnosti, to je pogojev za razvoj kulture v prostoru. Smernice za področje varstva nepremične kulturne dediščine si mora pripravljavec pridobiti od ustreznega organa oziroma nosilca javnega pooblastila, to je Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana.

Gradivo smo razdelili v dva vsebinska sklopa:

1. zakonske in druge pravno formalne osnove za pripravo smernic
2. smernice za načrtovanje

1. ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNO FORMALNE OSNOVE ZA PRIPRAVO SMERNIC

Smernice za načrtovanje so bile pripravljene na osnovi naslednjih pravnih predpisov in razvojnih dokumentov:

1. Zakonodajne podlage:

- Ustava Republike Slovenije;
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK, Ur.l. RS št. 96/02);
- Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1, Ur. l. RS št. 87/01);
- Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (ZSNNPK, Ur.l. RS št. 24/98, 108/02, 14/03);
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur.l. RS št. 73/05);
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS, št. 88/03);
- Standardi za splošne knjižnice (Koper : Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2005);
- Zakon o varstvu kulture dediščine (ZVKD, Ur.l. RS št. 7/99);
- Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulture dediščine (Ur.l. RS št. 113/00);
- Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Ur.l. RS št. 97/00, 103/00, 105/01);
- Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (ZSNNPK, Ur.l. RS št. 24/98, 108/02, 14/03);
- Zakon o arhivskih gradivih in arhivih (ZAGA, Ur.l. RS št. 20/97, 32/97);
- Pravilnik o materialnem varstvu arhivskega in dokumentarnega gradiva (Ur.l. RS št. 59/99);
- Zakon o skladu Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti (ZSLKD, Ur. l. RS št. 1/96, 22/00);
- Akt o ustanovitvi Javnega sklada RS za kulturne dejavnost (Ur. l. RS št. 96/00);
- Zakon o medijih (Zmed, Ur.l. RS št. 35/01, 62/03, 113/03 - odl. US, 16/04 - odl. US);
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženih spopadov (Ur.l. RS – MP 54/92);
- Zakon o samoupravnih narodnih skupnostih (ZSNS, Ur.l. RS št. 65/94);
- Zakon o invalidskih organizacijah (ZInvO, Ur.l. RS št. 108/02);
- Zakon o slovenskem znakovnem jeziku (UL RS, št. 96/02);
- Zakon o ratifikaciji konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah (Ur.l. SFRJ-MP, št. 15/1990, Ur. l. RS-MP, št. 9/1992);
- Zakon o ratifikaciji okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin (MKUNM, Ur. l. RS-MP, št. 4/98);
- Zakon o ratifikaciji evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih (MELRJ, Ur. l. RS-MP, št. 17/00);
- Mednarodni pakt o državljskih in političnih pravicah (UL RS, Mednarodne pogodbe, št. 7/39);
- Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (UL RS, Mednarodne pogodbe, št. 7/93);
- Pravilnik o vodenju evidence javnih zavodov na področju kulture (Ur.l. RS št. 11/03);
- Pravilnik o vodenju evidence javne infrastrukture na področju kulture (Ur.l. RS št. 11/03).

2. Drugi dokumenti:

- Enotni programski dokument 2004-2006 (december 2003);
- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005);
- Državni razvojni program 2001-2006 (december 2001);
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2004 – 2007 (ReNPK0407, Ur. l. RS št. 28/04);
- Standardna pravila OZN za izenačevanje možnosti invalidov (Generalna skupščina OZN, 1993).

2. SMERNICE ZA NAČRTOVANJE

Pripravljaec mora pri pripravi Strategije prostorskega razvoja občine Medvode in Prostorskega reda občine Medvode za področje kulture in kulturnih dejavnosti upoštevati naslednje smernice:

2.1 Izhodišča in cilji na področju kulture in kulturnih dejavnosti

2.1.1 Izhodišča in splošni cilji

Splošni cilji kulturne politike v obdobju do 2013 so navedeni v Strategiji razvoja Slovenije. Navedeni so v okviru Pete razvojne prioritete Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja, ki posebej obravnava razvoj nacionalne identitete in kulture:

- uveljaviti kulturo v njeni celosti, to je etičnih, socialnih, gospodarskih in političnih razsežnostih, vzpostavljenih skozi zgodovinski razvoj, in jo odpirati sodobnemu svetu;
- razvijati kulturno raznolikost in nacionalno identiteto kot sintezo kulturnih ciljev in smotrov;
- razvijati zavest, da je kultura zgodovinski temelj nacionalne identitete in sodobna evropska prepoznavnost slovenske države kot kohezivnost različnih kulturnih identitet, od nacionalne do lokalnih, od univerzalne do individualnih;
- krepiti skupni slovenski kulturni prostor ter ohranjati in razvijati slovenski jezik;
- spodbujati kulturni razvoj italijanske in madžarske narodnostne skupnosti, romske in drugih manjšinskih skupnosti v Sloveniji ter priseljencev;
- vzpostaviti spodbudno okolje za ustvarjalnost in večjo dostopnost kulturnih dobrin ter odpirati medijski prostor;
- celostno ohranjati in razvijati kulturno dediščino in jo povezovati s sodobnim življenjem in ustvarjanjem, saj mora družba našega časa prevzeti odgovornost do naravne in kulturne dediščine in v tem izpolniti svoj moralni dolg do prihodnjih generacij;
- vzpostavljati ustrezno kulturno okolje, v katerem uspeva na znanje oprto gospodarstvo;
- tesneje povezovati kulturo in znanost pri razvoju Slovenije in prenašati dosežke in presežke v gospodarstvo, kar je temelj družbenega blagostanja;
- tesneje povezovati kulturo, znanost in izobraževanje z namenom dviga kakovosti proučevanja in poučevanja in s tem podpirati nadarjenost in razvijati ustvarjalnost vsakega posameznika;
- spodbujati vlaganja in razvijati javno in zasebno partnerstvo v kulturi;
- poudarjati etične opredelitve, pomembne za posameznika in družbo, pri načrtovanju različnih področij; etika mora sousmerjati odločitve, ki bodo vplivale na izrabo kulturnih in naravnih virov, prostora in živega sveta;
- skrb za ohranjanje narave naj poleg kulturne, izobraževalne in znanstvene naloge pri omejevanju človekovih posegov v naravo, poznane kot varstvo narave, vključuje tudi zaupanje v naravo samo, v njene predkulturne in postkulturne zmožnosti. Spremeniti je treba antropocentrični pogled na svet in ravnanje z njim ter vzpostaviti spoštljiv odnos do žive narave s spoznanjem, da moramo storiti vse, kar je mogoče, za njeno ohranitev.

Splošno izhodišče v Nacionalnem programu za kulturo 2004 - 2007 je zagotavljanje uresničevanja javnega interesa za kulturo, kamor sodi tudi zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost. Izhodišče je utemeljeno v kulturni razsežnosti človekovih pravic. Dostopnost kulture ne sme biti bistveno pogojena s socialnim statusom posameznika, prav tako ne z regijskim dejavnikom, zato je ta cilj eden izmed prioritetenih na vseh področjih kulture.

Splošni cilji za pripravo SPRO in PRO so pripravljani na osnovi zakonskih in drugih pravno formalnih osnovah za pripravo smernic in njihovo vsebino. Poglavitni cilji na področju kulture in kulturnih dejavnosti so osnova za zagotavljanje uresničevanja javnega interesa za kulturo.

Cilji so:

- zagotavljanje pogojev za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin in ohranjanje kulturne raznolikosti in identitete;
- pojmovanje kulture kot kategorije (prostorskega) razvoja;
- zagotavljanje optimalnega delovanja javne infrastrukture na področju kulture;
- zagotavljanje varstva kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada;
- zagotavljanje varstva kulturnih dobrin pred naravnimi in drugimi nesrečami.

2.1.2 Izhodišča in cilji na področju knjige

Med splošnimi prioritetami kulturne politike v obdobju 2004-2007 je cilj »Zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost«, v okviru katerega je posebej naveden ukrep »spodbujanje razvoja knjigarniške mreže«.

Med cilji na področju knjige je navedeno:

- spodbuditi razvoj knjigarniške mreže;
- spodbujanje prednostne skrbi za knjigarne kot kulturne infrastrukture, ki je v javnem interesu.

2.1.3 Izhodišča in cilji na področju knjižnic

Knjižnična dejavnost je javna služba v skladu z 2. in 16. členom Zakona o knjižničarstvu, ob izpolnjevanju pogojev iz 36. člena, ki so podrobneje določeni v Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. Ta v 15. členu določa, da je minimalni obseg prostora za splošno knjižnico 300m² na 10.000 prebivalcev v celotni mreži, vendar za gradnjo novih prostorov veljajo določila razvojnih normativov in standardov ter strokovnih priporočil (Standardi za splošne knjižnice).

Pri splošnih knjižnicah se zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost odraža v zahtevi po spodbujanju razvoja knjižnične mreže. V javni interes na področju knjižnične dejavnosti tako sodijo:

- zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva (osrednja knjižnica in lokalna mreža), pridobivanje informacij in smotrno izrabo prostega časa v knjižnici ter v zvezi s tem
- optimalna ponudba knjižničnega gradiva;
- ponudba informacij in storitev, ki izpolnjujejo večino kulturnih, izobraževalnih, informacijskih in socialnih potreb lokalnega okolja,
- informacijsko opismenjevanje in podpora vseživljenjskemu učenju;
- omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije.

2.1.4 Izhodišča in cilji na področju premične kulturne dediščine

Varstvo premične dediščine je ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov in skupin predmetov, ki so opredeljeni kot dediščina v 2. členu Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99). Skladno z zakonodajo ZVKD in Pravilnikom o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 113/2000).

Temeljni cilji premične kulturne dediščine so:

- vzdrževanje in obnavljanje premične dediščine ter preprečevanje ogroženosti;
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine;
- zagotavljanje javne dostopnosti premične kulturne dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja;
- preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina in oblike dediščine in s tem vrednost dediščine;
- zagotoviti izpolnjevanje opredeljenega poslanstva in zbiralne politike muzejev, galerij in arhivov.

2.1.5 Izhodišča in cilji na področju varstva arhivskega gradiva

V javni interes na področju kulture sodi tudi varstvo arhivskega gradiva kot kulturnega spomenika, zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje varstva arhivskega gradiva ter zagotavljanje dostopnosti do arhivskega gradiva.

Cilji na področju varstva arhivskega gradiva:

- povečanje dostopnosti do arhivskega gradiva;
- zagotavljanje pogojev za učinkovito izvajanje javne arhivske službe ter ustrezno varstvo arhivskega gradiva.

2.1.6 Izhodišče in cilj na področju invalidske problematike

Cilj je zagotavljanje oz. ustvarjanje pogojev enakih možnosti za dostop in delovanje na kulturnem področju s preseganjem oviranosti in varovanje kulturnih pravic ter povečanje splošne dostopnosti knjižnega gradiva za slepe in slabovidne ter gluhe in naglušne.

Iz zahtev, ki izhajajo iz Standardnih pravil OZN, Ustave RS, Nacionalnega programa RS o socialnem vključevanju in Nacionalnem programu za kulturo, je potrebno zagotoviti pogoje za dostopnost oz. dejansko enakost možnosti za participacijo v kulturnem življenju na vseh področjih kulture.

2.1.7 Izhodišča in cilji na področju manjšinskih etničnih skupnosti v RS (Italijanska in madžarska narodna skupnost, romska skupnost ter druge različne manjšinske etnične skupnosti in priseljenci v RS)

Cilji na področju manjšinskih skupnosti v RS izhajajo iz Ustave RS (61., 64. in 65. člen), v ratificiranih mednarodnih dokumentih o človekovih pravicah in manjšinah (še posebej v Okvirni konvenciji za varstvo narodnih manjšin in v Evropski listini o regionalnih in manjšinskih jezikih), Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (zlasti člani 31., 59., 56., 74., 75. in 79.), Nacionalnega programa za kulturo in ciljev kulturne politike.

Splošni cilji:

- harmoniziranje prizadevanj osrednjih in lokalnih centrov za potrebe manjšinskih skupnosti;
- zagotavljanje pogojev za svobodno izražanje pripadnosti k svojemu narodu ali narodni skupnosti, ter za gojenje in izražanje svoje kulture;
- spodbujanje takih razmer, ki so potrebne, da pripadniki narodnih manjšin ohranjajo in razvijajo svojo kulturo ter ohranjajo bistvene sestavine svoje identitete;
- zagotavljanje pogojev za avtentično izražanje kulturnih potreb različnih manjšinskih skupnosti, spodbujanje razvoja manjšinskih kultur v smeri njihovega avtentičnega izraza.

Konkretni cilji:

- optimalno delovanje obstoječe kulturne infrastrukture, v prostorskem in kadrovskem smislu, za potrebe avtohtonih narodnih skupnosti, za potrebe romske skupnosti ter za potrebe različnih drugih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev, ki so v glavnem organizirani v društva in v zveze društev;
- odprtost in povečanje dostopnosti kulturne infrastrukture za redno kulturno delovanje društev in zvez romske skupnosti in različnih drugih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev;
- odprtost in povečanje dostopnosti obstoječe kulturne infrastrukture za kulturne programe in projekte pripadnikov avtohtonih narodnih skupnosti, za potrebe romske skupnosti ter za potrebe različnih drugih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev,
- zagotavljanje pogojev za posebno obravnavo kulturnih pravic manjšinskih skupnosti, s posebnim poudarkom na pogojih za njihovo kulturno ustvarjalnost in dostop do kulturnih dobrin;
- zagotavljanje temeljnih pogojev za ohranjanje in razvoj kulturnih identitet manjšinskih skupnosti;

- zagotavljanje pogojev za dostopnost do celostnih informacij o kulturni dejavnosti manjšinskih skupnosti;
- sodelovanje med Ministrstvom za kulturo in lokalnimi skupnostmi pri ustvarjanju prostorskih pogojev za kulturno delovanje pripadnikov manjšinskih skupnosti.

2.1.8 Izhodišča in cilji na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

Temeljno izhodišče je zagotavljanje pogojev za skladen razvoj vseh zvrsti kulturnega udejstvovanja in ustvarjanja. Dostopnost ne sme biti bistveno pogojena s socialnim statusom posameznika. Področje spodbuja programe in projekte, ki prepletajo in nadgrajujejo kakovostno preživljanje prostega časa, kulturno ustvarjalnost in poustvarjalnost ter kulturno vzgojo in izobraževanje. Programi imajo tudi pomembno funkcijo socialne kohezije.

Splošni cilj je ohraniti dinamiko razvoja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti;

- ne glede na neinstitucionalni in nepoklicni status omogočiti polno svobodo ustvarjanja in umetniškega eksperimentiranja;
- v okviru klasičnih društvenih pojavov (zbori, gledališke skupine, folklor, godbe...) zagotoviti čim večjo dostopnost;
- vzpostaviti in razvijati programe, ki bodo zadostili naraščajočim potrebam po uravnoteženju življenjskih ritmov spreminjajočih se razmerij delovnega in prostega časa;
- omogočiti uveljavljanje tudi tistim družbenim skupinam in posameznikom, ki v vsakdanjem delovnem ali družinskem okolju ne dosegajo osebnega zadoščenja in potrditve ali pa so iz bioloških (mladina, starostniki, invalidi), starostnih ali kakšnih drugih razlogov potisnjeni na obrobje;
- spodbujati kulturno vzgojo in izobraževanje za uspešnejše udejstvovanje v polju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti kot doseči razmere in kot možnost neformalnega izobraževanja in izpopolnjevanja za najširši krog udeležencev.

Neposredni cilj je dvigniti notranjo učinkovitost mreže ustvarjalcev in organizatorjev na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti:

- s spodbujanjem povezovanja med ustvarjalci, organizatorji in občinstvom, društvi in njihovimi strokovnimi in organizacijskimi zvezami na vseh ravneh;
- s povečanjem števila projektov na lokalni in regionalni ravni;
- s promocijo lokalnih ustvarjalcev ter uveljavljanjem v širšem okolju;
- z usklajevanjem prizadevanj po izboljšanju kakovosti izvedbe kulturne produkcije ter vzpostavljanjem pogojev za nastanek in razmah inovativnih pristopov na področju neinstitucionalne kulturne ustvarjalnosti.

2.1.9 Izhodišča in cilji na področju medijev

Splošni cilji s področja medijev:

- razvoj avdiovizualnega področja, zlasti kinematografskega;
- razvoj umetniške kinematografske mreže za zagotavljanje enakomerne regionalne dostopnosti filmske produkcije;
- vzpodbujanje razvoja avdiovizualnih del tudi prek mreže multimedijskih centrov;
- vzpodbujanje kreativnega dela z novimi tehnologijami in krepitev intermedijskih vsebin v polju informacijske tehnologije;
- širjenje umetniškega izraznega polja, ki nove tehnologije uporablja kot orodje ter prispeva k uveljavljanju slovenskih intermedijskih umetnikov;
- vzpostavitev kreativnih filmskih delavnic.

2.2 Usmeritve

2.2.1 Obvezne usmeritve za zagotavljanje (prostorskih) pogojev za uresničevanje javnega interesa za kulturo

Uresničevanje javnega interesa za kulturo se zagotavlja tudi preko rabe prostora, usmerjanja prostorskega razvoja in z njim povezanih prostorskih ureditev. Prostorske rešitve morajo omogočati realizacijo razvojnih potreb za izvajanje kulturnih dejavnosti. Ustvarjeni morajo biti pogoji za razvoj kulture v prostoru in za ohranjanje kulturne dediščine.

Pogoji za ustvarjalnost, posredovanje in varovanje vseh vrst javnih kulturnih dobrin vključno z njihovo dostopnostjo

Z ustreznimi prostorskimi rešitvami je potrebno zagotavljati pogoje za:

- kulturno ustvarjalnost;
- dostopnost kulturnih dobrin;
- kulturno raznolikost;
- slovensko kulturno identiteto.

Potrebno je zagotoviti pogoje za ustvarjalnost, posredovanje in varovanje vseh vrst javnih kulturnih dobrin vključno z njihovo dostopnostjo. Spodbujati je potrebno vse vrste dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjalnosti (npr. fizično, informacijsko, regijsko, socialno ipd.). Dostopnost kulture ne sme biti pogojena s socialnim statusom posameznika, s specifičnimi osebnimi okoliščinami posameznika, kakršna je npr. invalidnost, prav tako ne z regijskim dejavnikom. Uresničevanje tega cilja je v veliki meri odvisno od ukrepov, tudi prostorskih, ki bodo omogočali nadaljnji razvoj (tradicionalnih) kulturnih središč po vsej Sloveniji.

Upoštevanje razvojnih potreb za izvajanje kulturnih dejavnosti

Temeljni cilji urejanja prostora so tudi kakovostne življenjske razmere v mestih in na podeželju, kvaliteten in human razvoj mest in drugih naselij, varovanje kakovosti grajenega okolja. Kultura in kulturne dejavnosti so bistvena sestavina kakovosti življenja ter eden od generatorjev razvoja in socialne kohezivnosti. Pri doseganju teh ciljev je potrebno pri prostorskem načrtovanju upoštevati tudi razvojne potrebe s področja kulturnih dejavnosti.

Krovni zakon s področja kulture določa, da se tako za državo kot tudi za vsako posamezno lokalno skupnost izdelajo in sprejmejo posebne strategije kulturnega razvoja - nacionalni in lokalni kulturni programi. Gre za strateške razvojne dokumente v katerih so opredeljene kulturne prioritete, cilji in ukrepi za zagotavljanje pogojev za trajnostni in celostni razvoj slovenske kulture na nacionalni oziroma lokalni ravni. Ti kulturni programi pa imajo seveda tudi svojo prostorsko aplikativno razsežnost in njihove vsebine oziroma opredeljene razvojne potrebe je zato pri prostorskem načrtovanju potrebno upoštevati.

Nacionalni program za kulturo opredeli področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, načrtuje investicije v javno kulturno infrastrukturo, postavi cilje in prioritete kulturne politike in določi čas za njihovo uresničenje ter kazalce, po katerih se bo merilo njihovo doseganje.

Delovanje javne kulturne infrastrukture

Nepremičnine in oprema, ki so v javni lasti in so namenjene kulturi, sestavljajo javno infrastrukturo na področju kulture (v nadaljevanju - javna kulturna infrastruktura). Država načrtuje, gradi in vzdržuje javno kulturno infrastrukturo v lasti države, lokalne skupnosti pa javno kulturno infrastrukturo v lasti lokalne skupnosti. Delovanje javne kulturne infrastrukture in njeno razvijanje mora biti optimalno, kar je doseženo tudi skozi prostorski razvoj.

Načrtovanje namenske rabe na območjih kulturnih dobrin

Ratificirana konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Haaška konvencija) države pogodbenice obvezuje, da na svojem ozemlju že v mirnem času pripravijo in organizirajo ustrezno varstvo pred možnimi posledicami oboroženega spopada ter podvzamejo vse potrebne ukrepe. Pod pojmom kulturne dobrine so mišljene ne samo kulturna dediščina temveč kulturne dobrine v širšem pomenu. To so poleg kulturne dediščine po zakonu o varstvu kulturne dediščine tudi znanstvene zbirke, pomembne zbirke knjig, arhivi in celo dokumentacije o dediščini sploh, stavbe, ki varujejo ali razstavljajo premične kulturne dobrine, na primer muzeji, knjižnice, arhivska skladišča in tudi zaklonišča namenjena zavarovanju premičnih kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada ter središča v katerih je večje število kulturnih dobrin.

Eden od potrebnih ukrepov, ki jih mora država podpisnica Haaške konvencije zagotavljati je, da se kulturne dobrine in njihova najbližja okolica ne bo uporabljala za namene, ki bi v primeru oboroženega spopada lahko izpostavila te dobrine uničenju ali poškodovanju. Pri načrtovanju prostorskega razvoja, zlasti pri načrtovanju namenske rabe prostora je ta določila potrebno upoštevati. Upoštevati je potrebno naslednje zahteve, da na območju kulturnih dobrin ali v njihovi bližnji okolici:

- ne sme biti dejavnosti s področja obrambe;
- ne sme biti velikih industrijskih središč ali drugih dejavnosti, ki bi predstavljale potencialne cilje napada v primeru oboroženega spopada (npr. letališča, telekomunikacijske točke, vojaška industrija, pomembnejše prometnice in postaje...).

2.2.2 Usmeritve na področju knjige

Podpora knjigarnam, ki delujejo v javnem interesu in zagotavljajo dostopnost do raznovrstne in aktualne knjižne in revijalne produkcije, še posebej s področij leposlovja in humanistike, ki izvajajo projekte s področij:

- promocija knjig, avtorjev in branja;
- razvijanje bralne kulture;
- promocija knjigarn.

Skladno z usmeritvami kulturne politike na področju knjige, Ministrstvo za kulturo priporoča, da občina Medvode zagotavlja stimulatívne pogoje, predvsem prostorske, za razvoj knjigarniške mreže, ki pomembno prispeva k kulturni podobi mesta.

2.2.3 Usmeritve na področju knjižnic

Najpomembnejša usmeritev pri prostorskem načrtovanju splošnih knjižnic je izboljšanje dostopnosti v najširšem pomenu. Dostopnost je v knjižnicah povezana z vsebinskimi (razvoj zbir in storitev) in materialnimi (gradnja knjižnic, dostop za invalide ipd.) vidiki njihovega delovanja. Ukrepe zagotavljanja boljše dostopnosti se izvaja na podlagi določil Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne služne (zlasti 11. do 17. člen) in Standardov za splošne knjižnice.

Knjižnice so lokalna informacijska središča, zato se poleg prostorske spodbuja tudi krepitev njihove informacijske in komunikacijske infrastrukture (IKT). Razvojne prioritete knjižnic kot lokalnih informacijskih in kulturnih središč se nanašajo predvsem na elektronske vire ter na dostop do prebivalstvu nujno potrebnih informacij javnega značaja. Gre za ponujanje možnosti dostopa do različnih vrst elektronskih informacij, ki lahko bistveno vplivajo na življenje posameznika, pa tudi na njegovo udeleženo pri upravljanju lokalne skupnosti in države (dostop do storitev e-uprave, e-zdravstva ipd.). Splošnega informacijskega središča ni mogoče razviti brez ustrezne računalniške in komunikacijske opremljenosti. Sodobna informacijska infrastruktura je pogoj za razvoj elektronske knjižnice, zato je potrebno zagotoviti zmogljive komunikacijske povezave med organizacijskimi enotami knjižnice, z državno knjižnično mrežo in z drugimi institucijami na področju kulture.

Standardi za splošne knjižnice, ki veljajo v obdobju od 2005 do 2015, prostorskih okvirov ne določajo več v konkretnem obsegu na enoto prebivalcev, ampak glede na pomen in vlogo knjižnice, na število in strukturo prebivalcev in na obseg gradiva v zbirki. Standardi posebej poudarjajo pomen pravilno izbrane lokacije, ki omogoča enostaven dostop in je praviloma v središču gravitacijskega območja lokalne skupnosti. Pomembna je komunikacijska (računalniška in prometna) dostopnost, prostori pa morajo imeti možnost kasnejše širitve. Posebno pozornost je potrebno nameniti dostopnosti za invalide.

2.2.4 Usmeritve na področju premične kulturne dediščine

Na področju premične kulturne dediščine je potrebno zagotoviti pogoje za kulturno ustvarjalnost, ohranjanje kulturne raznolikosti in identitete. Ta segment obsega tudi zagotavljanje ustreznih pogojev za trajno hranjenje premične kulturne dediščine, njeno vzdrževanje in obnavljanje ter preprečevanje ogroženosti ter njeno predstavljanje. Za strokovno popolno izvajanje javne službe je potrebno zagotavljati tudi ustrezne in zadostne pogoje za hranjenje te dediščine oz. depoje. Prostorski razvoj mora zato vključevati tudi obsežnejši prostor za depoje, ki ga je potrebno predvideti bodisi v novogradnji oz. v že obstoječem objektu. Stavba, ki je namenjena depojskim prostorom mora ustrezati določenim pogojem o fizični dostopnosti in drugim tehničnim kriterijem za ustrezno hranjenje muzejskih predmetov.

Poleg javnih zavodov, ki izvajajo javno službo, pa obilico gradiva hranijo in predstavljajo tudi lokalni zavodi, galerije, društva in posamezniki. Velik del premične kulturne dediščine se tako hrani in predstavlja znotraj teh združenj. Muzeji, zbirke in razstave kot mediji poudarjanja dediščine, tradicij in kulturne raznolikosti in identitete značilnosti nekega okolja, kraja ali pokrajine, so postali izredno priljubljena kategorija. Zato jih je v zasnovah prostorskega razvoja potrebno enakovredno vključevati in predvideti njihove potrebe glede razstavnega-predstavitvenega in depojskega prostora.

Zagotavljanje javne dostopnosti premične kulturne dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja pomeni dostopnost do celovitih informacij o kulturni dediščini in dostopnost do muzejskega gradiva in informacij. Obsega torej fizično in informacijsko dostopnost. Fizična dostopnost vključuje vzpodbujanje programov za telesno ovirane, predvsem pri dostopu do muzejske stavbe (ustrezna parkirišča za invalide), vstopu v muzejsko ali galerijsko stavbo (dvigala, ureditev dohodov za invalide) in dostopnost do vseh razstavnih prostorov. Prostorski razvoj mora zato vključevati in upoštevati zagotavljanje pogojev za fizično dostopnost telesno oviranim obiskovalcem muzejev-galerij in zbirk.

Z jasno strategijo izvajanja kvalitetnega programa, vzdrževanjem in obnavljanjem premične dediščine se bo zvišala kvaliteta dela in utrdil pomen varovanja dediščine.

2.2.5 Usmeritve na področju varstva arhivskega gradiva

Občina Medvode lahko ustanovi arhiv za varovanje svojega javnega arhivskega gradiva. Pristojnost arhivov lokalnih samoupravnih skupnosti obsega varovanje javnega arhivskega gradiva organov lokalnih samoupravnih skupnosti, izvajalcev javnih pooblastil oziroma javnih služb, ki jih zagotavlja lokalna samoupravna skupnost, ter skladov, agencij in drugih pravnih oseb, ki jih ustanovijo lokalne samoupravne skupnosti. Za ustanovitev navedenega arhiva morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji: potrebni in primerni prostori ter oprema, usposobljeni strokovni delavci, zagotovljena sredstva za opravljanje arhivske dejavnosti. Naloge arhiva samoupravne lokalne skupnosti se nanašajo na varstvo svojega javnega arhivskega gradiva in na strokovne naloge, ki so povezane z varstvom takšnega gradiva.

V kolikor občina ne ustanovi svojega lastnega arhiva, lahko hranijo njihovo gradivo njihovi regionalni arhivi.

2.2.6 Usmeritve na področju invalidske problematike

Javni interes na področju invalidske problematike je zagotavljanje dostopnosti in pogojev za participacijo pri ustvarjanju kulturnih dobrin za vse oblike invalidnosti v tem, da dostopnost in participacija pri ustvarjanju kulturnih dobrin ne sme biti ovirana za kogarkoli.

Pri ranljivi skupini, kot so invalidi, je potrebno zelo paziti na posebno varstvo, ki se na podlagi Ustave RS, uresničuje z dvema institutoma in sicer z institutom integracije in institutom pozitivne diskriminacije.

2.2.7 Usmeritve na področju uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih in intermedijskih umetnosti ter ljubiteljske dejavnosti

Občina Medvode oziroma središče občine naj postane tudi kulturno središče, v katerem lahko občanke in občani uresničujejo svoj interes po lastni dejavnosti na področju kulture in svoj interes po dostopnosti kulturnih dobrin v lastnem bivalnem okolju. Zato naj občina zagotavlja prostorske pogoje in možnosti za dejavno življenje na področju kulture, tako da omogoča:

- udejanjanje ustvarjalnosti na področju kulture s posebnim poudarkom na ljubiteljski kulturi in dostopnosti vsebin najmlajšim generacijam;
- uveljavljanje interesa po dostopnosti kulturnih dobrin tudi najvišje kakovosti- v skladu z zmoglostmi občine in
- udejanjanje ustvarjalnosti ustvarjalcev z območja občine, s posebnim poudarkom na kreativnih vsebinah, delavnicah in ostalih oblikah izobraževanja za kulturne poklice - v skladu z zmoglostmi občine.

2.2.8 Usmeritve na področju medijev

Vzpostavitev mreže multimedijskih centrov po načelu ustvarjalno raziskovalnih laboratorijev v vseh središčih statističnih regij Slovenije ter morebitnimi manjšimi izpostavami centrov v manjših krajih v bližini regijskih središč. Občine naj zagotovijo ustrezne prostorske možnosti za delovanje teh središč – večje občine za osrednje centre, manjše pa za delovanje izpostav. Namen multimedijskih centrov je informacijska omreženost z regijskimi kulturnimi informacijami, in omogočanje kreativnega dela s sodobno informacijsko tehnologijo. S tem v zvezi naj občine zagotovijo potrebno infrastrukturo.

Občina Medvode naj poskusi zagotoviti prostor in ustrezno infrastrukturo za manjšo izpostavo multimedijskega centra v Medvodah.

2.3 Zasnova razvoja dejavnosti kulture:

1. Javni zavodi na področju kulture na območju občine Medvode

Na podlagi evidence javnih zavodov na področju kulture ugotavljamo, da na območju občine Medvode ni javnih zavodov na področju kulture, ki bi jih ustanovila država, lokalna skupnost ali druge osebe javnega prava.

2. Javna kulturna infrastruktura na območju občine Medvode

Nepremičnina	Zvrst/naziv	Naslov infrastrukture	Parcelna št.	K. O.
/Stavba/ Kulturni dom Svoboda Medvode	Kulturni dom / kulturni center	Cesta ob Sori 13, 1215 MEDVODE	356/3	MEDVODE št. 396
/Stavba/ Dom krajanov Pirniče	Ljubiteljska dejavnost	Zgornje Pirniče 6a, 1215 MEDVODE	455/2	ZGORNJE PIRNIČE št. 397
/Stavba/ Dom krajanov Sora	Ljubiteljska dejavnost	Sora 6a, 1215 MEDVODE	50/2, 70/2	SORA št. 398
/Stavba/ Kulturni dom Smlednik	Kulturni dom / kulturni center	Smlednik 55, 1215 MEDVODE	49/2, 49/3	SMLEDNIK št. 399
/Stavba/ Dom KS Senica	Ljubiteljska dejavnost	Sp. Senica 23, 1215 MEDVODE	160/13	SENICA št. 400
/Del stavbe/ Knjižnica Šiška (OE Medvode)	Knjižnica	Cesta komandanta Staneta 10, 1215 MEDVODE	330/16	MEDVODE št. 396
/Stavba/ Godbeni dom Medvode	Ljubiteljska dejavnost	Cesta na Svetje 16, 1215 MEDVODE	95/1	MEDVODE št. 396

Vir: Ministrstvo za kulturo, Evidenca javne kulturne infrastrukture, 2006

Po podatkih Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti pa se kulturna dejavnost odvija v:

Kraj	Ime objekta	Prostori	Leto izgradnje
Goričane	Dom krajanov Vaše - Goričane	društveni prostori	1987
Medvode	Godba na pihala Medvode	društveni prostori	
Medvode	Mladinski kulturni center Medvode	društveni prostori	
Medvode	Moški komorni zbor Medvode	društveni prostori	
Pirniče	Ciciglej, Pirniče,	društveni prostori	
Senica	Dom KS Senica	društveni prostori	1965
Smlednik	Kulturni dom Smlednik	društveni prostori	1911
Sora	Dom krajanov Sora	društveni prostori	1971
Zbilje	Galerija TD Zbilje	društveni prostori	
Medvode	Dom Svobode Medvode	priredivni prostori	1949
Pirniče	Dom krajanov Pirniče	priredivni prostori	

Vir: Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, 2005

3. Investicije v javno infrastrukturo na področju kulture na območju občine Medvode

V obdobju 2006-2008 s strani države ni predvidenega (so)financiranja za načrtovanje, gradnjo ali vzdrževanje javne kulturne infrastrukture na območju občine Medvode.

Pripravljavcu prostorskega akta predlagamo, da si podatke o morebitnih načrtovanih investicijah v javno kulturno infrastrukturo s strani lokalne skupnosti pridobi pri pristojnem organu lokalne skupnosti.

4. Zasnova razvoja na področju knjižnic

V okviru knjižnične mreže zagotavlja na območju občine Medvode knjižnično dejavnost enota osrednje Knjižnice Šiška:

- krajevna Knjižnica na sotočju Medvode, Cesta komandanta Staneta 10, 1215 Medvode.

5. Zasnova razvoja kulturne dejavnosti invalidov v prostoru

Najpomembnejša dejavnost je, da se pri prostorskem načrtovanju zagotovi ustrezne prostore ter dostopnost do prostorov za kulturno udejstvovanje invalidov, tako na področju knjižničarstva kakor tudi na drugih področjih kulturnega udejstvovanja ljudi z različnimi oblikami invalidnosti. Z zagotovitvijo prostora in dostopnosti do prostora se poveča dejanska možnost za dostop in participacijo v kulturnem življenju na vseh področjih kulture.

6. Zasnova razvoja kulturne dejavnosti manjšinskih etničnih skupnosti

Na območju občine Medvode deluje naslednje društvo manjšinskih etničnih skupnosti:

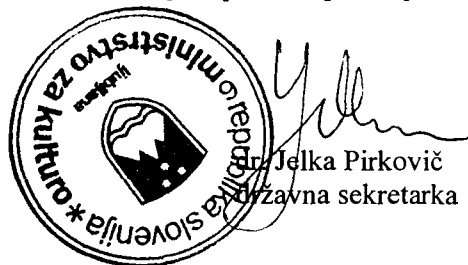
- Kulturno združenje v Sloveniji Sandžak, Medvode.

Občina Medvode naj zagotovi ustrezne prostorske pogoje za delovanje kulturnega društva manjšinskih etničnih skupnosti.

Opozoriti je treba, da Ministrstvo za kulturo posreduje smernice le iz nivoja države. Javni interes za kulturo se mora (v skladu z ZUJIK-om) uresničevati tudi na lokalnem nivoju. Pri pripravi Strategije prostorskega razvoja občine Medvode in Prostorskega reda občine Medvode je treba upoštevati tudi t.im. »lokalne smernice« - potrebno je zagotoviti ustrezno sodelovanje občinskih organov pristojnih za področje kulture, upoštevanje občinskih pravnih predpisov s področja kulture, občinskih razvojnih programov s področja kulture (npr. lokalni programi za kulturo: načrtovane investicije v javno kulturo infrastrukturo...), upoštevanje lokalnih razvojnih potreb s področja kulture, ipd.

Pripravila:
Maja Udovič, svetovalka II

Maja Udovič

Poslati:

- naslovník (priporočeno s povratnico)
- arhiv, tu